

Dünden yarına eğitim paradigmaları: Sanayi modeli eğitim dijital çağda yeterli mi?

Öğr.Gör. Abdullah SAYKILI^a

^a Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi

Özet

Eğitim dâhil yaşamın çeşitli sosyal alanları, içinde yaşanılan çağın özelliklerini yansıtmakta ve dönemin özellikleriyle şekillenmektedir. Sanayi öncesi devirde usta-çırak ilişkisini temel alan eğitim paradigması sanayi devrimiyle birlikte yeniden şekillenen dünyanın gereksinimlerini karşılayamayacak duruma gelmiştir. Endüstriyel okul modeli, sanayi toplumunun gereksinimlerini en iyi karşılayacak çözüm olarak ortaya çıkmıştır. Öte yandan, bilgi ve iletişim teknolojilerinin baskın rolleriyle değişen günümüz koşulları sanayi çağının ötesinde bir çağa eriştiğimizi göstermektedir. Dijital çağ adını verebileceğimiz bu yeni çağda toplumun gereksinim ve ihtiyaçları hayatın sosyal alanlarını yeniden şekillendirmektedir. Eğitim de yeniden tasarlanması gereken bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır çünkü bu yeni çağda gereken bilgi ve becerileri geliştirebilecek bireyler yetiştirmede geçmiş dönemin endüstriyel okul modeli eksik kalmaktadır. İçinde yaşadığımız dijital çağın gereksinimlerini karşılayacak yeni bir eğitim modeline ihtiyaç duyulmaktadır. Bu makalede, öncelikle sanayi öncesi çağların ve sanayi çağının özellikleri ve eğitim üzerindeki etkileri özetlenecektir. Bu bağlamda, hala günümüz eğitim kurumlarını şekillendiren endüstriyel okul modeli ele alınacaktır. Aynı zamanda, içinde yaşadığımız dijital çağın özellikleri ve bu çağda birey olmanın gereksinimleri, eğitim alanındaki etkileriyle birlikte tartışılacaktır. Makalede, dijital çağda sanayi çağının yansıması olan endüstriyel okul modelinden, öğrenme temelli yeni bir okul modeline geçiş yapılması gerekliliği tartışılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Eğitim, Paradigma, Dijital Çağ, Sanayi Devrimi, Öğrenme

Abstract

The various domains of social life including education have always been reflected in and shaped by the age they exist within. The educational paradigm that rested on the apprenticeship model was rendered obsolete with the industrial revolution. Industrial school model emerged as the most appropriate educational model to meet the demands and needs of the industrial society. On the other hand, with the advent and prevalent pressures stemming from the new age information and communication technologies points to an age beyond the industrial age. What we may call 'the digital age' has been reshaping the society and triggered the emergence of new demands and needs for the society. Education is another a fundamental domain of life which needs to be reengineered in the Digital Age to better reflect the knowledge and skills individuals require, for which the industrial educational model falls short. In this article, the characteristics of pre-industrial and industrial age with their implication for education is presented with special focus on the industrial educational model. The article also discusses the need for a transition from the industrial educational model to a new educational model which will better reflect and meet the demands of the new digital age focusing on learning rather than instruction.

Keywords: Education, Paradigm, Digital Age, Industrial Revolution, Learning

“Eğitim mekanizmamızda günümüzde yaşanan sancılar, yaşamın dayattığı yeni gereksinimlerin, geçmişteki formülün aynıyla karşılanamayacağına ilişkin artmakta olan farkındalığın göstergesidir” (Weyand, 1925, s. 664).

Giriş

Eğitim dâhil yaşamın çeşitli sosyal alanları, içinde yaşanan çağın özelliklerini yansıtmakta ve dönemin özellikleriyle şekillenmektedir. Sanayi öncesi devirde usta-çırak ilişkisini temel alan eğitim paradigması sanayi devrimiyle birlikte yeniden şekillenen dünyanın gereksinimlerini karşılayamayacak duruma gelmiştir. Endüstriyel okul modeli, sanayi toplumunun gereksinimlerini en iyi karşılayacak çözüm olarak ortaya çıkmıştır. Öte yandan, bilgi ve iletişim teknolojilerinin baskın rolleriyle değişen günümüz koşulları sanayi çağının ötesinde bir çağa eriştiğimizi göstermektedir. “Dijital Çağ” adını verebileceğimiz bu yeni çağda bilgi ve iletişim teknolojilerinin tetiklediği ekonomik, sosyal ve toplumsal değişimlerin ortaya çıkardığı çok değişkenli, karmaşık ve yoğun dönüşüm süreci, toplumun tüm sosyal ve ekonomik yapılarını etkilemekte ve toplumsal yapılar dijital çağa uyum sağlama çabasında değişim ve dönüşüme uğramak durumunda kalmaktadır (Odabaşı, 2006). Topluma ve sosyal hayata dair tüm alanların bu dijital dönüşümden etkilendiğini gözlemlerken, eğitim alanının da benzer bir dönüşüme uğramasını beklemek yanlış olmayacaktır. Özellikle toplumun diğer alanlarına göre bilgi üretme ve yayma rolleri daha baskın olan eğitim kurumları bu değişim baskılarını daha yoğun hissetmektedir (Şahin & Alkan, 2016). Bu nedenle, dünya genelinde son 30 yıl içerisinde bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerle hızlanan küresel bilgi yarışı ülkelerin eğitim sistemlerini değerlendirmek ve geliştirmek için yeni kararlar almaya zorlamaktadır (Odabaşı, Fırat, & İzmirli, 2010).

Tarım toplumundan sanayi toplumuna geçiş eğitim paradigmasında kırılma yaşanmasına neden olmuş; usta-çırak modeline dayalı eğitim paradigmasından, okul/öğretme modeline dayalı endüstriyel eğitim modeline geçiş yaşanmıştır. Benzer bir şekilde, dijital teknolojilerin dramatik etkisiyle sanayi toplumundan “bilgi” toplumuna geçişle birlikte endüstriyel eğitim modeline dayalı eğitim paradigmasından dijital çağın özelliklerini yansıtan öğrenme merkezli bir eğitim modeline geçiş gereklidir. Bu makalede, öncelikle sanayi öncesi ve sanayi çağının özellikleri ve eğitim üzerindeki etkileri özetlenecektir. Bu bağlamda, hala günümüz eğitim kurumlarını şekillendiren endüstriyel okul modeli ele alınacaktır. Aynı zamanda, içinde yaşadığımız dijital çağın özellikleri ve bu çağda birey olmanın gereksinimleri, eğitim

alanındaki etkileriyle birlikte tartışılacaktır. Makalede, sanayi çağının yansıması olan endüstriyel okul modelinden, öğrenme temelli yeni bir okul modeline geçiş yapılması gerekliliği tartışılmaktadır.

Geçmiş ve Şimdi: Sanayi Öncesi ve Sanayi Çağı

Her toplum geçmiş, şimdi ve gelecek kavramlarına ilişkin kendi tutum ve değerlerini oluşturmuştur. Yaşanmakta olan değişimlerin büyüklüğüne göre şekillenen zamana dair bu kavramlar toplumsal eylemlerin en önemli belirleyicilerindedir. Bu eylemler, toplumların içinde yaşayan bireylerin yetiştirilme biçimlerinde kendilerini göstermektedir (Toffler, 1970). Sanayi öncesi toplumlarda bireyi hayata hazırlamanın en iyi yolu geçmişe ait becerileri öğretmektir çünkü bireyin gelecekte ihtiyacı olacak beceriler geçmişte de var olan becerilerin aynılarıdır. Dolayısıyla, sanayi öncesi toplumlarda büyükler geleneksel değer ve becerilerin yanı sıra günlük hayatta ihtiyaç duyacakları pratik bilgiyi çocuklarına aktarmışlardır. Bilgi, okuldaki “uzman” tarafından değil, aile içinde veya dini bir kurumda usta-çırak ilişkisi yoluyla aktarılmıştır. Öğrenen veya öğreticiler tek bir merkezde toplanmış değildir; toplumun farklı kesimlerinde dağınık olan farklı rollerdeki birden fazla birey öğretici olabilmektedir. Bu sistemin en önemli noktası geçmişe bağlılıktır ve öğrenme içeriği geçmişe ait bilgi ve becerilerdir (Toffler, 1970). Sanayi öncesi dönemin, yani tarım çağının, etkileri hala okul sisteminde görülmektedir; yaz döneminde öğrencilerin hasada yardımcı olabilmeleri için uzun bir yaz tatili verilmektedir (May, 2011).

1925 yılında yayınladığı “Endüstriyel eğitim nedir?” adlı makalesinde eğitim kurumlarını sanayi devrimine ayak uyduramamakla eleştiren Weyand (1925) sanayi ve eğitimin birbirine bağlı olduğunu ve birindeki değişimin diğerine de yansıtacağını ifade etmektedir. Bunun ötesinde Weyand (1925), eğitimin sanayiye bağlı bir değişken olduğunu iddia etmektedir. Nitekim 18. ve 19. yüzyıllarda yaşanan sanayi devrimi yeni bilgi ve becerilerle donatılmış bireylere ihtiyaç duyulmasına neden olmuştur. Bu bilgi ve becerileri ne aile ne de dini kurumlar tek başlarına sağlayabilmektedir (Toffler, 1970). Bu nedenle, toplum ve eğitim bu değişime ayak uydurmak zorunda kalmıştır. Sanayi devriminin gerektirdiği bu yeni becerilerle donatılmış birey yetiştirme sorununa çözüm ancak bu yeni dünyayı yansıtan bir eğitim modelidir. Endüstriyel aklın mucidi olduğu bu yeni modelde öğretmen (işçi) tarafından işlenecek olan öğrenciler (ham materyal) kitle halinde belli bir merkezde konumlandırılmış okullarda (fabrika) bir araya getirilmiştir. Okulların yönetsel hiyerarşisi de endüstriyel yönetim şeklini yansıtmaktadır. Sanayi çağında eğitim modeli bilginin farklı disiplinler halinde düzenlenmesini öngörmektedir ve bu yönüyle yine endüstriyel modele

dayanmaktadır. Öğrenciler bir dersten diğerine geçmekte, kendilerine gösterilen yere oturmaktadır ve zil zamanının geçişini ilan etmektedir (Toffler, 1970).

Sanayi çağını yansıtan kitlesel eğitim ve okul modeli ihtiyaç duyulan birey tipini üretmek için endüstrinin ortaya çıkardığı harika bir makinadır çünkü bireyin hayatını devam edeceği dünya yeni bir dünyadır ve bu dünyada her gün rutin çalışma saatleri, ses, makinalar, kalabalık yaşam koşulları, kolektif disiplin gibi yeni olgular söz konusudur ve yaşam bu yeni dünyada güneş ve ayın devinimleriyle değil; fabrikadaki paydos zili ve saati ile düzenlenmektedir (Toffler, 1970). Bu dönemde eğitim reformcuları çocuk işçileri fabrikalardan kurtarıp, daha sonra yetişkin hayatlarında çalışacakları bu fabrikalardaki işlerde gerekli olacak okuma, yazma ve aritmetik gibi dersleri öğrenecekleri okullar inşa etmektedir (May, 2011). Endüstri modeli eğitim, işverenlere daha eğitilmiş ve yetenekli bireyler sağlamak üzere tasarlanmıştır (Weyand, 1925). Bu nedenle, öğrencilere sadece kalifiye ve başarılı bir işçi olmak için gerekli beceriler öğretilmektedir çünkü “okulun arka kapısı fabrikanın ön kapısına çıkar” anlayışı hakimdir (Baker, 2013): öğrenciler yeteneklerine göre değil yaşlarına göre gruplara ayrılmaktadır, bireysellik göz ardı edilmektedir, net oturma planı gözetilmektedir, ölçme ve değerlendirme standarttır ve öğretmenin otoriter bir rolü vardır. Bütün bu sözü edilen okul şeması özellikleri kitlesel eğitim gerektiren sanayi çağında okulların zamana uygun ve başarılı olmalarını sağlamıştır. Endüstriyel modeli yansıtan okullar bireyi “şimdiki zamana” hazırlamaktadır (Toffler, 1970).

Fabrikaların ihtiyaç duyduğu nitelikteki işçi yetiştirme amacının yanı sıra, sanayi çağında okulların üstlendiği diğer bir misyon ise, toplumun her kesiminin eğitime erişiminin sağlanması ve daha hoşgörülü ve medeni bir toplum yaratma isteğidir. Kitleler halinde, birlikte öğrenen öğrencilerin dini ve etnik ötekileştirmelerin ortadan kaldırılmasına ve daha eşitlikçi ve üniter bir toplum inşa edilmesine yardımcı olacağı düşünülmüştür (Rose, 2012).

Özetlemek gerekirse, sanayi öncesi çağdaki tarım toplumundan sanayi çağında endüstri toplumuna geçiş yeni bir takım beceri ve bilgilerle donatılmış bireylere ihtiyaç duyulmasına neden olmuştur. Buna ek olarak, daha büyük topluluklar halinde ve birlikte yaşamaya başlayan insanların yüksek insani değerlere ulaşması ve bunun için toplumun her kesiminin eğitime erişmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Sanayi devriminin beraberinde getirdiği bu sorunların en iyi çözümünün dönemin özelliklerini yansıtan bir okul modeli - endüstriyel okul modeli olduğu görülmektedir. 19’uncu ve 20’nci yüzyıllarda başarılı olan bu okul modeli 21’inci yüzyılda da benzer başarı getirmekte midir? Bir sonraki bölümde bu soruya cevap aranacaktır.

Gelecek: Sanayi Çağı Sonrası

1970 yılında yayınlanan ve sosyal yaşamın pek çok alanıyla ilgili fütüristik tahminlerde bulunduğu Gelecek Şoku (Future Shock) adlı kitabında Alvin Toffler (1970) eğitimin geleceği hakkında da tahminlerde bulunmaktadır. Toffler, “geleceğin teknolojik sistemlerinde” makinaların fiziksel nesnelere akışıyla ilgilenip rutin görevler yerine getirirken; insanların daha çok entelektüel ve yaratıcı görevler üstleneceğini öngörmüştür. Ayrıca, Toffler tek ve kocaman fabrikalar veya fabrika şehirler yerine, insanlar ve makinaların yerkürenin her köşesinde dağılmış şekilde ancak hassas eşzamanlı iletişim kanallarıyla bağlı olarak iş göreceklere tahmininde bulunmuştur. Toffler’a göre insanlar fabrikadan ve ofislerinden çıkacak ve topluluk içinde veya evlerinden çalışacaklardır (Toffler, 1970 s. 402). Toffler’ın yaklaşık yarım asır öncesinden yaptığı tahminlerin günümüzde çoğu oranda doğru olduğunu görmekteyiz. Özellikle de insanların daha fazla entelektüel alanda etkin olacakları ve dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar anlık “bağlantı” kurabileceklerine yönelik tahminler gerçekleşmiş durumda. Teknolojik gelişmelerin tetiklediği tüm bu gelişmeler yeni bir çağa işaret etmektedir. Toffler’a göre bu çağda, endüstri çağında olduğu gibi, rutin ve tekrarlanan işleri yapacak temel eğitim almış, birbirinin benzeri ve gözünü kırpmadan emirlere uyacak, otoriteye sadık milyonlarca bireylere değil; kritik kararlar alabilecek, yeni koşul ve ortamlara uyum sağlayabilecek, sürekli değişim gösteren bilgi ortamında yeni bağlantılar keşfedebilecek bireylere ihtiyaç duyulacaktır. Bu bağlamda, eğitim, öğrenenleri “gelecek” için hazırlamak durumundadır. Burada sorulması gereken soru sanayi çağında başarılı olan endüstriyel okul modelinin bu yeni çağda gelecek için bireyleri hazırlama işinde başarılı olup olmadığıdır.

Bu sorunun cevabını Desire2Learn platformunun kurucusu John Baker vermektedir. Baker’a göre (2013); sanayi devrinde doğan “standart beden” geleneksel eğitim modeli günümüz bilgi toplumunun ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır. Endüstri çağında yaşam birbirinden bağımsız sekmenlerden oluşmaktadır: okul, iş ve emeklilik. Ancak, bu bakış açısı “yaşamboyu öğrenme” çağında artık geçerli değildir çünkü okulda bugün öğretilen bilgi daha öğrenciler mezun olmadan bile eskimiş olabilmektedir. Bu nedenle, çalışanlar sürekli yeni bilgi ve beceriler edinmek durumundadır (Baker, 2013). Sanayi çağında bireylerin okur-yazar olmaları, işe ilişkin becerileri kazanmaları ve günlük yaşamlarını devam ettirebilecek kadar matematik, tarih veya coğrafya gibi konuları öğrenmeleri yeterlidir. Eğitim sistemi ezber odaklamakta ve öğrenciler ezberledikleri bilgiyi çağırabilme yeteneklerine göre çoktan seçmeli sınavlarla değerlendirilmektedir. Buna karşın, bilgi toplumunda çalışanlar yeni roller üstlenmektedir. Baker’a göre (2013), günümüzde çalışanlar; problemleri anlamak, büyük resmi analiz etmek, yeni bilgiyi sentezlemek, önerdikleri çözümlerin sonuçlarını önceden kestirmek

ve tüm bunları yaparken işbirlikli çalışmak ve yaratıcı-eleştirel olmak durumundadır. Baker, modern çağda ihtiyaç duyulan bu söz konusu keşfetme, icat etme, sorun çözme ve sürekli öğrenme becerilerinin geliştirilmesinin erken çocukluk döneminde başlaması ve her eğitim evresinde de desteklenmesi gerektiğinin altını çizmektedir (Baker, 2013).

Buna rağmen, günümüzdeki eğitim kurumlarını şekillendiren endüstriyel okul modeli gereği, okullarda öğrencilerin beyinleri bir takım ezber bilgilerle doldurulmaktadır. Bu sistem içinde öğrencilerden beklenen ise içeriği okumaları, ezberlemeleri ve sınavda belirli bir geçer not alacak kadar “öğrendiklerini” kâğıda dökmeleridir (Baker, 2013). Bu modelde ölçme-değerlendirme sistemi olarak benimsenen çoktan seçmeli testler uygulaması kolay ve ucuz yöntemler olarak karşımıza çıkmakta ve farklı öğrencilerin kıyaslanması için istatistiksel veri sağlayabilmektedir. Ancak, bu testler öğrencilerin sahip olduğu eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerine ve dijital çağda varlık gösterebilme becerilerine ilişkin öngörü sağlamamaktadır. Öte yandan, öğrencilerin içinde yaşadığımız dijital çağda ihtiyaç duyduğu öğrenme şekli bu değildir ve bu modelin yukarıda bahsedilen üst düzey becerileri geliştirmede eksik kaldığı görülmektedir (Baker, 2013; Marquis, 2011; Watters, 2015).

İçinde yaşadığımız çağda dünya, toplumlar ve bunun yansıması olarak da iş dünyası ve okullar hem ulaşım hem de iletişim alanındaki teknolojik gelişmelerin de katkısıyla daha kompleks ve çeşitli hale gelmiştir. Buna rağmen, katı ders saatleri, ders kredisi gereklilikleri, yaş ve fiziksel özellik tabanlı sınıflandırma içeren endüstriyel okul modeli hala eğitim kurumlarına baskın biçimde şekil vermeye devam etmektedir (Rose, 2012). Bu model, zihinlere ve eğitimin ruhuna o kadar işlemiştir ki; okullarda gerçekleştirilmesi planlanan, özellikle dijital teknoloji temelli reform hareketleri bu model sınırları içerisinde geliştirilmektedir. Bir başka deyişle, yapılan reformların çoğu endüstriyel model okul, müfredat, sınıf, öğretmen ve öğrenci dinamikleri üzerine kurulmakta ve bu kurumların yapılarını korumaya devam etme şeklinde kendini göstermektedir. Yeni dijital teknolojiler kişiselleştirilmiş ve işbirlikli öğrenme fırsatları sunabilirken, yüksek yatırım maliyetleriyle bu ürünler geleneksel öğretim modelini pekiştirecek şekilde tasarlanmakta ve dijital çağda öğrencilerin ihtiyaç duydukları eleştirel/yaratıcı düşünce geliştirme ve işbirlikli çalışma gibi becerilerin geliştirilmesi için kullanılmamaktadır. Geleneksel sınıf modeline entegre edilen bu teknolojiler öğretim sürecinde hem yönetsel hem de eğitsel faydalar sağlamasına rağmen bu kullanım alanları endüstriyel okul modeli ekseninin aşılmasına yardımcı olmamaktadır. Bu nedenle, işbirlikli yaratma ve bireyselleştirilmiş öğrenme sağlama gibi bu teknolojilerin gerçek potansiyelinden faydalanmayı sağlayacak yöntemler geliştirilememekte ve dolayısıyla bu

araçlara yapılan yatırımların gerçek ve anlamlı öğrenme sağlayıp sağlamadığı konusunda az sayıda çalışma bulunmaktadır (Rose, 2012).

Dijital çağda gereken becerilerin eğitim bünyesinde geliştirilebilmesi için yeni bir okul modeline ihtiyaç duyulmaktadır. İçinde yaşadığımız çağda gerçekleşen hızlı ve köklü değişimler; hızla artan, çeşitlenen ve yenilenen bilgi dağarcığı ve teknolojik gelişmeler öğrenenlerin “geçmiş ve şimdi” için gereken bilgi ve becerilerle değil; “gelecek” için gerekecek bilgi ve becerilerle donatılmasını gerektirmektedir. Bu nedenle, 18. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar başarıyla işlemiş olan endüstriyel okul modeli ve onun doğurduğu öğretim paradigması günün ihtiyaçlarını karşılamakta eksik kalmaktadır. Bu nedenle, teknolojiyle eğitim ilişkisi eski paradigma tabanlı yeni araçlar tasarlanması şeklinde değil; dijital teknolojilerin gerçek potansiyelinden faydalanabilen, öğrenmeyi merkeze alan yeni okul/sınıf modelleri inşa edilmesi şeklinde olmalıdır. Yeni okul modeli öğretmen, öğrenen, öğrenme materyali, öğrenme ortamları, vb. gibi öğrenmeye ilişkin ögeler için yeni roller gerektirmektedir. Bu roller şekillendirilirken, Barr ve Tagg’in (1995) sözünü ettiği gibi “okul” ve “öğretme” yerine “öğrenen” ve “öğrenme” merkeze alınmalıdır.

Eğitimle ilgilenen uzmanlar ve öğretmenler geçmiş zamanlarda etkin işleyen, denenmiş modellere ve her şeyin daha basit ve alışlagelen olduğu zamanlara sıkı sıkıya bağlı olabilirler. Ayrıca, geleceğin ve yeninin getirdiği bilinmeyen korkutucu olabilir (Marquis, 2011). Ancak, dijital çağ, sosyal yaşamın hemen hemen her alanının yeniden şekillenmesine yol açmaktadır ve buna eğitim alanı da dâhildir. Yeni nesil öğrenenler için daha zenginleştirilmiş ve kişiselleştirilmiş anlamlı öğrenme yaşantıları sağlayacak teknolojilere sahibiz. Bu neslin dijital çağda başarılı olmalarını sağlayacak beceri, değer, nitelik ve bilgilerle donatmayı hedeflemek durumundayız (Rose, 2012). Günümüzde öğrenmeye dair yeni bilgiler keşfedilmektedir ve öğrenmeye ilişkin bakış açısının değişmesi gerekmektedir. Bu nedenle, geçmişte sıkı sıkıya bağlı olduğumuz öğretim ve okul modelinden bağımızı koparmanın ve öğrenen ihtiyaçlarını ve gelecekte gerekli becerileri kapsayacak; öğrenenlerin yeteneklerini, zaman kavramını, teknolojiyi ve öğrenmeyi özgün biçimde bir araya getirecek bir modele ihtiyaç duyulmaktadır.

Sonuç

Bu makalede sanayi devrimi öncesi ve sanayi toplumunun gereksinimleri ve bu gereksinimlerin eğitim yapılanmasına yansımaları özetlenmiştir. Sanayi devriminden sonra gelen dijital çağın özellikleri ve bu çağda gereken beceriler eğitime ve öğrenmeye dair köklü inanışların, uygulamaların ve kurumların yeniden şekillendirilmesi gerekliliğini doğrulamaktadır. Endüstriyel okul modelinin yansımaları olan “öğretme” paradigmasından, dijital çağda bireylerin ihtiyaçlarını daha iyi karşılayabilecek “öğrenme” paradigmasına geçilmesi gerekmektedir. Bu geçişte, dijital teknolojilerin rolü; kişiselleştirilmiş, bağlantıcı ve işbirlikli öğrenme sağlama özellikleri nedeniyle büyüktür. Bu nedenle, söz konusu teknolojiler eski paradigmanın üzerine inşa edilmek yerine, yeni öğrenme paradigmasıyla birlikte gerçek potansiyellerinden faydalanılarak zengin ve anlamlı öğrenme ortamları inşası için kullanılmalıdır. Sanayi modeli eğitim kurumunu yansıtan “öğretim paradigmasından”, dijital/bilgi modeli eğitim kurumunu yansıtan “öğrenme” paradigmasına geçiş hızlı ve kolay olmayacaktır. Ayrıca, bu her iki paradigmanın zaman zaman aynı anda etkili olduğu öğrenme koşulları da var olmaya devam edecektir. Ancak, sanayi çağı paradigmasının tek başına günümüz koşullarını ve ihtiyaçlarını karşılayamadığı aşikardır. Bu nedenle, öğrenmeye bakış açımızın değişmesi ve eğitim kurumlarının bu değişimi yansıtacak biçimde şekillendirilmesi gereklidir.

Öneriler

Bu makalede, öncelikle sanayi öncesi ve sanayi çağının özellikleri ve eğitim üzerindeki etkileri özetlenmiş ve hala günümüz eğitim kurumlarını şekillendiren endüstriyel okul modeli ele alınmıştır. Buna ek olarak içinde yaşadığımız dijital çağın özellikleri ve bu çağda birey olmanın gereksinimleri, eğitim alanındaki etkileriyle birlikte tartışılmış ve öğrenme temelli yeni bir okul modeline geçiş yapılması gerekliliğine yer verilmiştir. Bu bağlamda, dijital çağda “öğrenme” olgusuyla birlikte eğitim ortam ve kurumlarının ne tür değişim ve dönüşümlere maruz kaldığının araştırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Buna ek olarak, dijital çağın beraberinde getirdiği bağlantı, erişim ve etkileşim fırsatlarının yanı sıra, her geçen gün hızla artan bilgi birikimi, değişen ve çeşitlenen öğrenen profili ve dijital çağda öğrenmeye ilişkin geliştirilen yeni anlayışların öğrenme ortamları, öğrenen, öğretene ve eğitim yönetimi boyutlarındaki etkileri ve geleceğe dair çözümlenmeleri ele alan çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Kaynakça

- Baker, J. (2013). *Industrial Age Education is a Disservice to Students*. The Huffington Post: http://www.huffingtonpost.com/john-baker/industrial-age-education-b_2974297.html
Erişim tarihi: 10.02.2018
- Barr, B. R., & Tagg, J. (1995). From teaching to learning - A new paradigm for undergraduate education. *Change*, 27(6), 12-25.
- Marquis, J. (2011). *The End of Industrial Education*. onlineuniversities.com: <http://www.onlineuniversities.com/blog/2011/10/the-end-of-industrial-education/>
Erişim tarihi: 10.02.2018
- May, G. H. (2011). Education: Time to rethink the Industrial model? *Journal of Futures Studies*, 16(1), 101-108.
- Odabaşı, H. F., Firat, M., & İzmirli, S. (2010). Küreselleşen dünyada akademisyen olmak. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(3), 127-142.
- Odabaşı, Y. (2006). Değişimin ve dönüşümün aracı olarak girişimci üniversite. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(1), 87-104. <http://acikerisim.lib.comu.edu.tr:8080/xmlui/handle/COMU/974> Erişim tarihi: 20.03.2018
- Rose, J. (2012). *How to Break Free of Our 19th-Century Factory-Model Education System*. The Atlantic: <http://www.theatlantic.com/business/archive/2012/05/how-to-break-free-of-our-19th-century-factory-model-education-system/256881/> Erişim tarihi: 10.02.2018
- Şahin, M., & Alkan, R. M. (2016). Yükseköğretimde değişim dönüşüm süreci ve üniversitelerin değişen rolleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 297-307.
- Toffler, A. (1970). *Future Shock*. New York: Random House, Inc.
- Watters, A. (2015). *The Invented History of 'The Factory Model of Education'*. hackededucation.com: <http://hackededucation.com/2015/04/25/factory-model> Erişim tarihi: 10.02.2018
- Weyand, L. D. (1925). What is Industrial Education? *American Journal of Sociology*, 30(6), 652-664. <http://www.jstor.org/stable/2764589> Erişim tarihi: 10.02.2018

Yazar Hakkında

Öğr.Gör. Abdullah SAYKILI

Lisans öğrenimini İngilizce Öğretmenliği bölümünde tamamladıktan sonra ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde Yabancı Dil Olarak İngilizce dersleri vermiştir. Yüksek Lisans öğrenimini Uzaktan Eğitim alanında yapmıştır ve halen Uzaktan Eğitim alanında doktora eğitimine devam etmektedir. Anadolu Üniversitesi Öğrenme Teknolojileri Araştırma-Geliştirme biriminde öğretim görevlisi olarak görev yapmaktadır. İlgi alanları arasında açık ve uzaktan öğrenme, sosyal medya ve öğrenme, uzaktan yabancı dil eğitimi yer almaktadır.

Tel (İş): +90 2223350580

Eposta: asaykili@anadolu.edu.tr